

Motion till riksdagen 2019/20:1888

av **David Josefsson (M)**

Ett nytt förhållningssätt till tobakspolitiken – det är skillnad på tobak och tobak

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör driva på för att häva försäljningsförbudet i fråga om snus i övriga EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att se över ANDT-strategin i enlighet med ovan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Få politiska områden är så laddade som tobakspolitiken i Sverige. Socialstyrelsen har konstaterat att medan daglig rökning innebär stor till mycket stor risk för framtida ohälsa så innebär daglig snusning endast liten till måttlig risk. Trots det så dras ofta snusning och rökning över en kam.

Exempel återfinns bland annat i strategin för den så kallade ANDT-politiken (alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken) där man å ena sidan talar om att minska de medicinska och sociala skadorna av alkohol och samtidigt om att minska det totala bruket av tobak. Ett mer nyanserat förhållningssätt hade varit att likt alkoholen verka för att minska de medicinska skadorna av tobak, det vill säga sätta huvudfokuset på att minska rökningen.

Det blir en folkhälsopolitisk paradox att vilja minska skadorna av alkohol men när det gäller tobak fokusera på att minska den samlade konsumtionen utan att ta hänsyn till produkternas hälsoprofil. Om fyra personer slutar snusa men tre av dem börjar röka har vi förvisso minskat det samlade tobaksbruket, men i praktiken vore det naturligtvis en folkhälsoförlust.

Tittar man på statistik på Europeanivå sticker Sverige ut då förekomsten av tobaksrelaterad dödlighet är lägre trots att tobaksanvändningen är ungefär på

genomsnittet. Skillnaden är att snusning är tillåtet i Sverige men inte i resten av EU. Sverige sticker också ut genom en hög andel före detta rökare, samtidigt som snusförsäljningen ökat de senaste decennierna. Många slutar röka genom att gå över till snusning som har lägre hälsorisker.

Men snuset är också en viktig fråga för Sverige ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Bara i Göteborg och Kungälv finns två snusfabriker med totalt 600 anställda. Snusnäringen växer också kraftigt, med närmare 10 procent sedan 2015, samtidigt som Livsmedelsföretagen uppskattar att multiplikatoreffekten på dessa jobb är ett. Det vill säga varje tillverkningsjobb skapar också ytterligare ett jobb, framförallt i försäljningsledet.

Om vi istället för att bekämpa snusning på samma sätt som vi bekämpar rökning hade sett snusning som ett medel för att bekämpa rökning ändras perspektiven. Då framstår Sverige som ett föredöme som Europa borde lära av. Fokus borde alltså inte ligga på att försvåra försäljning av snus här hemma i Sverige utan istället arbeta för ett hävande av EU:s förbud mot snus. Om snus tilläts i resten av EU skulle kanske andelen rökare närma sig svenska siffror parallellt med att hälsoriskerna förhoppningsvis skulle minska.

Det skulle också förmodligen innebära chans till fler västsvenska jobb i snusnäringen. Bedömare i branschen menar att med ett antagande om att en procent av EU:s befolkning gick över till snusning och snusade 2,5 dosor i veckan (genomsnittlig svensk konsumtion är 4,1 dosor) skulle exportpotentialen öka med 500 miljoner dosor eller 8,6 miljarder kronor årligen. Alltså mer än en tiodubbling jämfört med dagens export-siffror. Det i sin tur skulle innebära potential för hundratals nya jobb i det västsvenska snusklustret.

En omvandling av ANDT-politiken till att använda samma förhållningssätt i fråga om tobak som i fråga om alkohol skulle samtidigt antagligen innebära att hälsoeffekten skulle bli större då insatserna hade kunnat fokuseras mot rökning.

David Josefsson (M)